

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers
 - Principiële goedkeuring

Dit decreet legt de verplichting op aan bepaalde organisaties om aan de hand van een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, het goed en zedelijk gedrag van een nieuwe medewerker, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt, te controleren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp van decreet vloeit voort uit de beleidsmatige doelstelling, opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2020 (VR 2020 2310 DOC.1157/4ter) en de resolutie van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag (Parl.St., VI.Parl. 2017-2018, nr. 1629/4).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan:

- het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2021/278 van 1 juli 2021;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 25 juni 2021;
- het JoKER-advies en de grondrechtentoets van 30 juni 2021;
- de consultatieronde van de betrokken sectoren.

Consultatie betrokken sectoren

Voorliggend voorontwerp van decreet is van toepassing op organisaties die een activiteit aanbieden die valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kindbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen. Het raakt met andere woorden organisaties van allerlei Vlaamse sectoren.

Gezien de welzijnssector reeds heel wat ervaring heeft met het opvragen en controleren van uittreksels uit het strafregister - minderjarigenmodel werd er een overleg met hen georganiseerd om eventuele goede praktijken mee te nemen in het voorontwerp van decreet. Alle aanwezigen gaven aan steeds het uittreksel te controleren en zagen het als meerwaarde met oog op de bescherming van de minderjarigen waarmee ze dagdagelijks werken. Zowel Kind en Gezin als private voorzieningen voor jeugdhulp vragen zelfs uittreksels op bij de vrijwilligers werkzaam in de organisatie.

Omdat het voorontwerp van decreet ook heel wat sectoren vat die geen of weinig ervaring hebben met het opvragen en controleren van uittreksel uit het strafregister – minderjarigenmodel, werden de sectoren de mogelijkheid gegeven om voorafgaand aan de principiële goedkeuring en de adviesvragen aan de verschillende adviesraden reeds hun input en opmerkingen te geven op het voorontwerp van decreet.

Sport (14 juni 2021), Cultuur (14 juni 2021) en Jeugd (21 juni 2021) gingen hierop in. Het grootste discussiepunt betrof het al dan niet meenemen van vrijwilligers in het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet gezien alle drie de sectoren met veel vrijwilligers werken. Men vreest dat de drempel hoog zal worden en dat ze moeilijk voldoende vrijwilligers zouden vinden.

Na de verschillende consultaties werd besloten om, in het belang van de bescherming van minderjarigen en het niet te verantwoorden verschil tussen vrijwilligers en andere medewerkers, vrijwilligers met een overeenkomst toch deel te laten uitmaken van het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet. Bovendien ligt dit in lijn met het beroepsverbod dat artikel 382bis van het Strafwetboek bij bepaalde seksuele misdrijven ten aanzien van minderjarigen voorziet waarbij vrijwilligers ook gelijkgeschakeld worden met andere medewerkers. Het lijkt dan ook moeilijk te verantwoorden om een onderscheid te maken met het Strafwetboek en hier drempels qua planlast of afschrik-effect ten aanzien van vrijwilligers te laten primeren op de bescherming van minderjarigen.

Het toepassingsgebied zal samen met onder meer de werklast voor de organisaties en de drempels voor de medewerkers voorwerp uitmaken van de evaluatie waarin één jaar na de inwerkingtreding van het decreet is voorzien. De sectoren waarop het decreet van toepassing is, worden hierbij betrokken.

Het advies van de Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën merkt op dat het decreet enkel uitgaat van een toets van het uittreksel van strafregister – minderjarigenmodel, waarvan sprake in het decreet, bij de aanstelling van nieuwe medewerkers en dat het decreet daarbij voorbij gaat aan het risico met het bestaande personeel. Dit risico wordt ondervangen met toepassing van de omzendbrief van het College van Procureurs-generaal nr. 08/2014 houdende Mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren, en personen die taken van openbaar belang waarnemen of die functies uitoefenen die doorgaans een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceren¹. M.b.t. onder andere personen van wie het dossier aantoonde dat zij functies uitoefenen in de gezondheidszorg, de welzijnszorg, de culturele sector, de jeugdsector, de media en de sport voor zover deze functies doorgaans een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceren en ze worden uitgeoefend in het kader van een structuur met rechtspersoonlijkheid, kan het openbaar

¹ Zie omzendbrief: https://www.om-mp.be/sites/default/files/u1/col_08_2014_herziene_09.01.2020.pdf

ministerie bepaalde veroordelingen (en onder bepaalde voorwaarden zelfs het feit dat de betrokkene het voorwerp is van een opsporingsonderzoek of vervolging) meedelen aan de vertegenwoordiger van de organisatie in kwestie. Op die manier kan de werkgever dus op de hoogte gebracht worden van nieuwe feiten na de aanstelling. Dit decreet is zo dan ook complementair aan deze omzendbrief. En op die manier komt de gelijkheid tussen aangestelden niet in het gedrang.

De Inspectie van Financiën stelt de vraag naar de contractuele aansprakelijkheid van de rechtspersoon. In principe zal deze vraag in de praktijk niet rijzen. Indien de betrokkene door de rechtspersoon werd aangesteld om een activiteit met minderjarigen uit te voeren, zal de rechtspersoon bij de aanstelling van de betrokkene het uittreksel uit het strafregister hebben opgevraagd en gecontroleerd (zie toepassing artikel 4, 3°). In het andere geval zal de andere organisatie, die de betrokkene d.m.v. een overeenkomst met die rechtspersoon voor een bepaalde activiteit aanstelt, de controle vóór het sluiten van de overeenkomst doorvoeren. Indien dit op een bepaald ogenblik toch relevant wordt, zal in het concrete contract moeten worden bekeken wat daarin precies is opgenomen op vlak van aansprakelijkheid tussen de betreffende partijen.

De Inspectie van Financiën stelt zich daarnaast ook de vraag hoe een vernieuwing van een aanstelling dient beschouwd te worden in het licht van voorliggend decreet. Indien de vernieuwing van een aanstelling als een 'nieuwe' aanstelling moet beschouwd worden, waarbij er bijvoorbeeld een nieuwe overeenkomst wordt gesloten, zal het uittreksel gecontroleerd moeten worden, tenzij voldaan is aan één van de voorwaarden uit artikel 4. Indien een vervangingsleerkracht met weekcontracten wordt tewerkgesteld, zal elk contract als een nieuwe aanstelling moeten worden beschouwd. Maar op basis van artikel 4, 1°, zal de leerkracht niet telkens opnieuw een uittreksel uit het strafregister moeten voorleggen, aangezien hij/zij dit reeds in de loop van het voorbije jaar heeft voorgelegd in het kader van een vorige aanstelling en hij/zij toen effectief is aangesteld.

Verder is het niet duidelijk voor de Inspectie van Financiën hoe de contracterende rechtspersoon in het kader van artikel 4, 3°, voorafgaand een controle van het uittreksel kan uitvoeren. Artikel 4, 3° doelt er echter op dat indien er een overeenkomst wordt gesloten met een rechtspersoon m.b.t. een persoon die activiteiten zal uitvoeren in de aanstellende organisatie, de controle van deze persoon niet zal moeten worden doorgevoerd indien de rechtspersoon bevestigt dat de controle reeds gebeurd is op het ogenblik dat de rechtspersoon die persoon zelf heeft aangesteld. Dus indien bijvoorbeeld een consultancybedrijf een externe consultant een langdurig project m.b.t. minderjarigen laat uitvoeren in een school waardoor de consultant gedurende lange tijd structureel en rechtstreeks contact heeft met minderjarigen in die school, zal de school de controle toch niet moeten uitvoeren t.a.v. die consultant, indien het consultancybedrijf bij het aanwerven van de consultant de controle reeds heeft doorgevoerd. Het is niet de bedoeling dat het consultancybedrijf of de consultant het uittreksel aan de school voorlegt aangezien de controle door de school niet nodig is.

Bij artikel 3, vierde lid dient verduidelijkt te worden dat het niet gaat om een nieuwe aanstelling van een bestaande medewerker zoals de Inspectie van Financiën in zijn advies aanhaalt, maar om een wijziging van de activiteit van een bestaande medewerker, zonder nieuwe aanstelling. Wanneer bijvoorbeeld een beleidsmedewerker van de gemeentelijke jeugddienst een functiewijziging ondergaat waardoor deze in de zomer ook mee moet instaan voor de begeleiding van minderjarigen tijdens zomerkampen, zal het lokaal bestuur bij die functiewijziging ook de controle van het uittreksel moeten uitvoeren. Bij een nieuwe aanstelling, zoals de Inspectie aanhaalt, is sowieso een nieuwe controle vereist, tenzij er uiteraard voldaan is aan één van de voorwaarden uit artikel 4.

Ten slotte merkt de Inspectie van Financiën op dat artikel 4 vrijwilligers uitsluit van de toepassing van dit decreet, maar via artikel 5 de Vlaamse Regering deze verplichting toch kan invoeren. Voor de Inspectie van Financiën is de ratio achter deze manier van werken, in plaats van de uitzondering voor vrijwilligers te schrappen, onduidelijk. In navolging van deze opmerking werd de uitzondering voor vrijwilligers geschrapt.

De overige opmerkingen van de Inspectie van Financiën werden verwerkt in het voorontwerp van besluit en de memorie van toelichting.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit voorontwerp van decreet vloeit voort uit de beleidsmatige doelstelling, opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2020 (VR 2020 2310 DOC.1157/4ter) en de resolutie van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag (Parl.St., VI.Parl. 2017-2018, nr. 1629/4).

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is de overkoepelende term voor situaties waarin iemand geconfronteerd wordt met seksuele handelingen of overgehaald, gemanipuleerd of gedwongen wordt om seksuele handelingen te verrichten zonder dat die persoon dat zelf wil. Sensoa omschrijft seksueel grensoverschrijdend gedrag als volgt: “Seksueel grensoverschrijdend gedrag en de bijhorende ervaringen van de betrokkenen gaat over gebeurtenissen zonder of met fysiek contact: zien van of geconfronteerd worden met seksueel gedrag, seksuele opmerkingen, aanraken, zoenen, uitkleden, penetratie. Het gaat zowel om directe als om mediagerelateerde ervaringen (pikante foto’s ongewenst doorsturen bijvoorbeeld).”.

Het is daarbij ook belangrijk om te verwijzen naar de sterke opkomst van nieuwe fenomenen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, zoals sexting en online misbruik.

De gezags-, leidende- of vertrouwenspositie die volwassenen hebben tegenover minderjarigen, maakt dat deze groep bijzonder kwetsbaar is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. De gevolgen voor minderjarige slachtoffers zijn bovendien ernstiger dan bij meerderjarigen omdat het vertrouwen in anderen en in zichzelf ondermijnd wordt. Beschadiging van de vertrouwensband heeft voor het kind enorme negatieve gevolgen op psychisch vlak en kan leiden tot emotionele problemen en gedragsproblemen. Onderzoek toont een sterk verband tussen de – psychische én lichamelijke – gezondheid van volwassenen en de hier genoemde negatieve emotionele ervaringen in de jeugd- of kindertijd.

Hoewel meisjes vaker slachtoffer zijn en jongens vaker pleger, mogen we mannelijke slachtoffers en vrouwelijke daders niet uit het oog verliezen. Daarnaast is de pleger in de meeste gevallen een bekende, vooral iemand uit het gezin of de familie, of iemand uit de naaste omgeving. Vaak start het proces van grensoverschrijdend gedrag met ‘grooming’: op een bewuste manier wordt eerst het vertrouwen van het slachtoffer en van de omgeving gewonnen.

Uit cijfers blijkt dat minderjarigen vaak geconfronteerd worden met seksueel grensoverschrijdend gedrag en misbruik. In 2011 bevroeg het Kinderrechtencommissariaat 1925 kinderen en jongeren over die thematiek. De conclusie in het rapport ‘Geweld, gemeld en geteld’ van het Kinderrechtencommissariaat luidde als volgt: “(...) binnen de schoolcontext wordt ongeveer 33% van

de leerlingen met seksueel overschrijdend gedrag geconfronteerd. Naar de populatie toe betekent dit dat ongeveer 180.000 leerlingen te maken krijgen met ongewenste lichamelijke aanrakingen, met aanrakingen van geslachtsdelen of met ongewenst kussen. Binnen het gezin blijkt 7% van de minderjarigen ervaring te hebben met de verschillende vormen van seksueel overschrijdend gedrag. Om en bij de 27.000 kinderen en jongeren worden tegen hun zin begluurd, aangeraakt of seksueel geïntimideerd. Binnen de sportsector is dat 10%, binnen jeugdbewegingen 3%.”.

In 2018 vond er hierop een vervolgonderzoek plaats, uitgevoerd door Hogeschool UCLL. In de literatuurstudie in het kader van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen sportverenigingen en jeugdbewegingen staat te lezen dat plegers vaak coaches of leiders zijn die, net als in het onderwijs, succesvol en populair zijn bij kinderen en jongeren en het vertrouwen genieten van collega's en ouders (Slotboom e.a., 2012). Uit de resultaten van het onderzoek zelf blijkt dat 16,2% van de jongeren het afgelopen jaar slachtoffer is geweest van één of meerdere vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld op school, 7,8% in de jeugdbeweging en 6,8% in de sportclub. In ongeveer een derde van de gevallen (32,6% in school en 36% bij de jeugdbeweging en sport) was de dader een volwassene.

Van de kinderen die in 2019 bij een vertrouwenscentrum kindermishandeling werden gemeld, ging het bij 17,5% om een melding voor seksueel misbruik, meer bepaald om 1.674 van de 9.554 gemelde kinderen. In het Sexpertonderzoek (Buysse e.a., 2013) verklaart 16,6% van de bevraagde Vlamingen dat ze seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakten voor 18 jaar en 8,1% na 18 jaar. Ook 28% van de slachtoffers die zich sinds eind 2017 aanmeldden bij de Zorgcentra na Seksueel Geweld zijn minderjarig.

In de politiestatistiek zien we een gelijkaardige verhouding. In 2019 ging het in 3.773 van de 9.056 registraties van klachten in verband met verkrachtingen en aanranding om een minderjarig slachtoffer. Dat is 41,6% van het totaal aantal klachten. Dit is zelfs maar het topje van de ijsberg. Ondanks dat dankzij onder andere de metoo-beweging de voorbije jaren meer en meer slachtoffers durven getuigen over wat hen overkomen is, wordt naar schatting 90% van de gevallen van seksueel geweld niet aangegeven.

Om de strijd tegen dit probleem aan te gaan is preventie, naast het correct reageren op het gedrag, van cruciaal belang. Het is dan ook een belangrijke pijler in het actieplan ter bestrijding van seksueel geweld. Inzetten op preventie is belangrijk, maar niet altijd even gemakkelijk. Het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag vereist immers ook een mentaliteitswijziging in de samenleving. Er moet gewerkt worden aan een cultuur waarin gemakkelijker kan worden gepraat over gevoelens, seksualiteit en problemen. Slachtoffers moeten daarbij de taal en ruimte krijgen om te praten over hun ervaringen en ze moeten een warme omgeving vinden waarin met het nodige respect geluisterd wordt naar hun verhalen. Die omslag kan er uiteraard niet alleen vanuit acties van de overheid komen, maar de Vlaamse overheid moet wel haar steentje bijdragen en in die problematiek een voortrekkersrol spelen.

Op 4 juli 2018 keurde het Vlaams Parlement de resolutie betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag goed (*Parl.St.*, VI.Parl. 2017-2018, nr. 1629/4). Het Vlaams Parlement vraagt in de resolutie aan de Vlaamse Regering om

“het uittreksel van het strafregister 569-2, het model bestemd voor het uitoefenen van een activiteit in contact met minderjarigen (artikel 569, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering) te verplichten voor werknemers die in loondienst zijn of als zelfstandige werken én die een verantwoordelijkheid dragen over minderjarigen” (Parl. St., VI.Parl. 2017-2018, nr. 1629/4, p. 4, 11°).

Bovendien verwijst zowel het Comité voor de rechten van het Kind in zijn slotbeschouwingen bij het rapport aan België² als het verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (het verdrag van Lanzarote)³ naar de nood naar het nemen van dergelijk initiatief waarbij personen veroordeeld voor misbruik van kinderen geen contact hebben met kinderen in hun professionele hoedanigheid.

Tot op heden werd echter geen initiatief genomen om deze vraag om te zetten in wetgeving. Daarom werd deze actie, naast zeventig andere acties, vervolgens ook opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, dat goedgekeurd is door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2020 (VR 2020 2310 DOC.1157/4ter). Voor dit plan sloegen de ministers van Onderwijs, Cultuur, Sport, Media, Jeugd, Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Binnenlands Bestuur, Integratie en Inburgering, Gelijke Kansen en Mobiliteit, onder coördinatie van de minister van Justitie en Handhaving, de handen in elkaar. Want de strijd tegen seksueel geweld moet in alle beleidsdomeinen een prioriteit zijn. Dit plan vertrekt vanuit de noden van het slachtoffer en beoogt een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak. De actie werd in dit actieplan als volgt opgenomen:

“Er wordt onderzocht of via een horizontaal wetgevend initiatief het uittreksel van het strafregister 596-2, het model bestemd voor het uitoefenen van een activiteit in contact met minderjarigen (artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering) verplicht kan gemaakt worden voor werknemers die in loondienst zijn of als zelfstandige werken én die een verantwoordelijkheid dragen over minderjarigen en welke rol dit kan spelen in het bijdragen tot een integraal en degelijk integriteitsbeleid.”

Dit voorontwerp van decreet betreft de uitwerking van deze actie.

Er is sprake van een controle van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering. Artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering bepaalt:

“Wanneer het uittreksel wordt aangevraagd ten einde toegang te krijgen tot een activiteit die onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kindbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen valt, vermeldt het uittreksel behalve de veroordelingen en de beslissingen bedoeld in het eerste lid, ook de beslissingen bedoeld in artikel 594, 4° tot 6°, de veroordelingen bedoeld in artikel 590, eerste lid, 1° en 17°, en de beslissingen bedoeld in artikel 590, eerste lid, 2°, 4°, 5° en 16°, voor feiten gepleegd ten aanzien van een minderjarige en voor zover dit een constitutief element van de inbreuk is of de straf verzwakt. De gemeentelijke administratie vermeldt bovendien of de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een verbod om een activiteit uit te oefenen die hem in contact zou brengen met minderjarigen, uitgesproken door een rechter of een onderzoeksgerecht met toepassing van artikel 35, § 1, tweede lid, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis. Het verbod dient op het uittreksel te worden vermeld tot op het moment dat de daarop volgende rechterlijke uitspraak kracht van gewijsde heeft verkregen.”

Bijlage 3 van de omzendbrief nr. 204 betreffende uittreksels van het strafregister, uitgevaardigd door de federale minister van Justitie bepaalt welke zaken wel of niet vermeld worden op het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid Sv. ('minderjarigenmodel'):

² “Het Comité beveelt aan dat de Verdragsstaat kinderen beschermt tegen verder misbruik door ... ervoor te zorgen dat personen die veroordeeld zijn voor misbruik van kinderen worden verhinderd contact te hebben met kinderen in hun professionele hoedanigheid.”

³ Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen, in overeenstemming met haar nationale recht, die nodig zijn om ervoor te zorgen dat in de voorwaarden voor toegang tot de beroepen waarbij men regelmatig in aanraking komt met kinderen waarborgen zijn ingebouwd dat de kandidaten voor deze beroepen nooit zijn veroordeeld wegens seksuele uitbuiting of seksueel misbruik van kinderen.

Op uittreksels toe te passen regels voor uitwissing/niet-vermelding model 596.2 Sv.

Regel 1: worden in dit model **nooit vermeld**:

1. de veroordelingen tot een werkstraf
2. vervallenverklaringen en maatregelen uitgesproken conform art. 63 van de wet betreffende de jeugdbescherming
3. arresten van herstel in eer en rechten en de ter zake doende veroordelingen
4. minnelijke schikkingen die tot het verval van de strafvordering leiden
5. vrijspraken
6. veroordelingen die tot amnestie hebben geleid
7. veroordelingen die in laatste aanleg zijn geweest en nietig verklaard tengevolge van een cassatieberoep of een vordering tot herziening van bepaalde seksuele strafbare feiten voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd
8. beslissingen tot intrekking
9. veroordelingen uitgesproken op grond van een later opgeheven bepaling

Regel 2: **vonnissen minder dan 3 jaar voor datum uittreksel uitgesproken:**

moeten allemaal worden vermeld (eenvoudige schuldigverklaringen, politieveroordelingen, correctionele veroordelingen en criminele veroordelingen)

- +
- opschortingen van de uitspraak voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd
 - interneringen voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd
 - terbeschikkingstellingen van de regering (strafuitvoeringsrechtbank) en internering genomen ten aanzien van recidivisten, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd
 - buitenlandse beslissingen voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd

Regel 3: **vonnissen meer dan 3 jaar geleden uitgesproken:**

a. **worden steeds vermeld:**

1. de **gevangenisstraffen van meer dan 6 maanden**
2. de **geldboetes van meer dan 500 euro voor andere strafbare feiten dan het wegverkeer** (K.B. 13 maart 1968)

b. **worden vermeld:**

1. de veroordelingen bij **eenvoudige schuldigverklaring**
2. de **gevangenisstraffen tot (en met) 6 maanden**
3. de **geldboetes tot (en met) 500 euro**
4. de **geldboetes op grond van de door het K.B. van 16 maart 1968 (wegverkeer) gecoördineerde wetten**
5. **buitenlandse** beslissingen
6. **opschortingen** van de uitspraak
7. **interneringen**
8. **terbeschikkingstellingen van de regering** (strafuitvoeringsrechtbank) en internering genomen ten aanzien van recidivisten, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten
9. **Verbod om in contact te treden met minderjarigen** uitgesproken door een onderzoeksrechter (tot op het ogenblik dat de onderzoeksrechter dit verbod opheft)

alleen indien

- die veroordelingen worden uitgesproken voor feiten die ten opzichte van een minderjarige werden gepleegd
- of indien een **vervallenverklaring** van meer dan drie jaar **in verband** met minderjarigen werd **uitgesproken** in het vonnis (1)

- (1) - ontzetting van het recht om deel te nemen aan onderwijs in een openbare of particuliere instelling die minderjarigen opvangt (art. 382bis a S.W.)
- ontzetting van het recht om deel uit te maken van elke instelling of vereniging waarvan de activiteit in hoofdzaak op minderjarigen is gericht (art. 382bis b S.W.)

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In het voorontwerp van decreet wordt algemeen en beleidsdomeinoverschrijdend, conform het hogervermelde Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld en de resolutie van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag, de verplichting opgelegd aan bepaalde organisaties om bij de aanstelling van elke nieuwe medewerker (met inbegrip van vrijwilligers met een overeenkomst) het goed en zedelijk gedrag van de betrokkene, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt, te controleren. Deze controle is enkel vereist indien de activiteit van de medewerker voor de organisatie valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderscherming, animatie of begeleiding van minderjarigen, wat neerkomt op het toepassingsgebied van artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, en indien de medewerker op structurele basis rechtstreeks contact heeft met minderjarigen. De controle zal gebeuren aan de hand van het uittreksel uit het strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering.

De gedetailleerde toelichting bij deze beleidsmaatregel is terug te vinden in de artikelsgewijze bespreking.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

Er werd een kind- en jongereneffectrapport (JoKER) opgemaakt, dat als bijlage is toegevoegd.

Met dit decreet wordt aan kinderen en jongeren een grotere bescherming geboden tegen grensoverschrijdend gedrag door begeleiders in de betrokken organisaties. Het biedt organisaties een decretale basis voor en een belangrijk instrument in hun preventiebeleid. Het decreet biedt hiermee ook een antwoord op belangrijke internationale verwachtingen m.b.t. kinderrechten.

Voor een beperkt aantal jongeren die zelf kandidaat zouden zijn om als begeleider te gaan werken, kan het wel een, soms onterechte, drempel betekenen. Bij de invoering van het decreet is communicatie over wat een uittreksel uit het strafregister wel of niet omvat en hoe organisaties daarmee moeten omgaan, daarom belangrijk.

Het voorontwerp van decreet biedt een evenwicht tussen de bescherming van kinderen en jongeren, en de inbreuk op het privéleven en het recht van arbeid van toekomstige (jonge) begeleiders.

Impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel

Voorliggend voorontwerp van decreet bevat de verplichting voor organisaties om bij de aanstelling van elke nieuwe medewerker het goed en zedelijk gedrag van de betrokkene, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt, te controleren. Deze controle is enkel vereist indien de activiteit van de medewerker voor de organisatie valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen, en indien de medewerker op structurele basis rechtstreeks contact heeft met minderjarigen. Die controle zal gebeuren aan de hand van het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat door de betrokken persoon bij aanstelling dient te worden voorgelegd aan de organisatie. Vanuit die optiek is er een zekere impact op het recht op privéleven en het recht op arbeid, maar die is – op basis van wat volgt – legitiem, geschikt, noodzakelijk en evenredig.

Deze maatregel streeft zeker een legitiem doel na, met name de bescherming van minderjarigen, het bevorderen van hun persoonlijke veiligheid en de voorkoming van grensoverschrijdend gedrag t.a.v. minderjarigen. Door een controle van het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, Sv., wordt vermeden dat personen, die bepaalde veroordelingen hebben opgelopen of een verbod hebben om een activiteit uit te oefenen die hem in contact zou brengen met minderjarigen, waardoor zij geen goed en zedelijk gedrag, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt, vertonen, zouden kunnen worden aangesteld voor een functie waardoor zij in contact treden met minderjarigen. In die zin is de maatregel zeer geschikt en bovendien complementair met de omzendbrief van het College van Procureurs-generaal nr. 08/2014 houdende Mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren, en personen die taken van openbaar belang waarnemen of die functies uitoefenen die doorgaans een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceren, en zelfs noodzakelijk om het doel te bereiken.

De maatregel is vervolgens ook noodzakelijk om de lacune die de voormelde omzendbrief bevat, op te vullen. De mededeling van een veroordeling op basis van de omzendbrief zal niet gebeuren indien de betrokkene pas na een eventuele veroordeling wordt tewerkgesteld in een organisatie die op minderjarigen gericht is. Wel moet worden benadrukt dat dit voorontwerp van decreet geen alleenstaand initiatief is. Zo dient gewezen te worden op de zeventig andere acties die opgenomen zijn in het Vlaams Actieplan ter bestrijding van seksueel geweld. Deze verplichting betreft slechts één schakel binnen een ruimer en omvattender integraal integriteitsbeleid. De verplichting betreft in dat

kader een instrument, een hulpmiddel om een ruimer integraal integriteitsbeleid te realiseren. Ook binnen heel wat Vlaamse sectoren bestaan op organisatieniveau allerhande regelgeving, deontologische kaders en codes, vormingen initiatieven en/of praktijken met het oog op het voeren van een kwaliteitsvol en integraal integriteitsbeleid. Daarnaast is het bijvoorbeeld aangewezen dat op het federale niveau in een sensibilisering van strafrechters wordt voorzien met het oog op de toepassing van een beroepsverbod als bijkomende straf op basis van artikel 382bis Sw. Het uitspreken van dergelijk beroepsverbod vereist nog steeds het opvragen en controleren van een uittreksel uit het strafregister, maar maakt de controle door de organisaties wel eenvoudiger.

De maatregel grijpt slechts in beperkte mate in op het recht op privéleven. Het uittreksel uit het strafregister kan ook enkel met het oog op deze controle worden aangewend en dient daarna vernietigd te worden. Daarnaast bepaalt artikel 6 van het voorontwerp van decreet een aantal waarborgen ter bescherming van het recht op privéleven van de betrokkene. Omwille van deze redenen kan de maatregel als proportioneel worden beschouwd. Ter waarborging van het recht op privéleven wordt aan de Vlaamse Toezichtcommissie advies gevraagd omtrent dit voorontwerp van decreet.

De maatregel grijpt in bepaalde mate in op het recht op arbeid, aangezien de controle van het uittreksel uit het strafregister ertoe kan leiden dat bijvoorbeeld een sollicitant die in beginsel in aanmerking komt voor een bepaalde functie, toch niet aangeworven zou worden omwille van bepaalde veroordelingen. Het weren van zo'n sollicitant kan echter niet als een bijkomende straf worden beschouwd. Op basis van de controle van het uittreksel uit het strafregister kan de aanstellende organisatie de afweging maken dat de betrokkene niet de meest geschikte kandidaat is voor de functie. Het voorontwerp van decreet zorgt ervoor dat organisaties over alle relevante informatie daartoe kunnen beschikken.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 25 juni 2021.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 14 juli 2021.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De beslissing heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen is zeer beperkt. Aangezien uittreksels uit het strafregister door particulieren in principe worden aangevraagd bij de lokale besturen, is het mogelijk dat de toepassing van dit voorontwerp van decreet in zeer beperkte mate de werklust van de lokale besturen verhoogt.

4. VERDER TRAJECT

Na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het advies gevraagd aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, en aan drie strategische adviesraden, met name de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), de Vlaamse Jeugdraad, alsook aan het Horizontaal Overleg Vrijwilligerswerk die minstens de Verenigde Verenigingen en Steunpunt Vrijwilligerswerk consulteren. Aan deze adviesraden zal tevens expliciet de vraag voorgelegd worden of en om welke reden het onderscheid tussen vrijwilligers met of zonder overeenkomst redelijk verantwoord is. Op basis van deze adviezen zal er een tweede principiële goedkeuring worden gevraagd aan de Vlaamse Regering, waarna advies aan de Raad van State zal worden gevraagd. In functie van alle bovenstaande adviezen kan het toepassingsgebied van dit decreet worden aangepast. De nieuwe regeling wordt na één jaar geëvalueerd waarbij de effectiviteit en het toepassingsgebied van het decreet wordt nagegaan.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van:

- 2.1 de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens;
- 2.2 de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor);
- 2.3 de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 2.4 de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
- 2.5 de Vlaamse Jeugdraad;
- 2.6 het Horizontaal Overleg Vrijwilligerswerk (met consultatie van de Verenigde Verenigingen en Steunpunt Vrijwilligerswerk).

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- Voorontwerp van decreet;
- Memorie van Toelichting;
- Advies van de Inspectie van Financiën van 25 juni 2021;
- Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 14 juli 2021;
- Kind- en jongereneffectrapport.